

Medeia

RAT · ESTONIA ·

TOOPUNALIPU
EESTI NSV
AKADEEMILINE
BALLETI-

ORDENIGA
RIIKLIK
OOPERI- JA
TEATER

„ESTONIA”

Samuel Barber

MEDEIA

(Ballett 1 vaatuses)

Maurice Ravel

DAPHNIS JA CHLOÉ

(Ballett 1 vaatuses)

1966. a.

Ballettmeister — **Mai Murdmaa**
Dirigent — Eesti NSV rahvakunstnik **Kirill Raudsepp**
Kunstnik — **Eldor Renter**
Ballettmeister — repetiitor: **Ago Herkül**
Koormeister — **Uno Järvela**
Kontsertmeistrid — **Elna Sommer, Veera Vetting**
Etenduse juht — **Leida Joonson**

*Mai Murdmaa
Kirill Raudsepp
Eldor Renter*

MEDEIA

(Libreto Euripidese samanimelise tragöödia järgi)

Osalised:

Medeia	Eesti NSV teen. kunstnik Tiiu Randviir Eesti NSV teen. kunstnik Ülle Ulla Juta Lehiste Larissa Skljanskaja
Iason	Väino Aren Herman Gorohovnikov Endrik Kerge
Kreon	Verner Loo
Printsess	Larissa Kaur Tatjana Maiste Tamara Soone
Käskjalg	Anton Bome Jaan Puusepp
Koor	naisrühm

LÜHIKE SISUSELETUS

Amm on mures Medeia ja tema kahe lapse saatuse pärast, keda Iason on maha jätnud. Kuna Iason kavatseb nüüd abielluda Korintose kuninga Kreoni tütreaga, kardab amm, et Medeia võib oma armukadeduses korda saata mõne meeletu kuriteo.

Kasvataja on kuulnud, et Kreon kavatseb Medeia koos lastega Korintosest minema kihutada.

Lava tagant kostavad Medeia hüüded, kes neab Iasonit ja lapsi. Ta palub jumalaid, et need võtaksid tema kaebeid kuulda. Oma üksindusele vaatamata loodab ta Iasonile kätte maksta.

Ilmuvad Iason ja Kreon, teatades Medeiale oma otsusest. Medeia palub luba koos lastega Korintosesse jääda, kuid Kreon on oma otsuses kõigutamatu.

Koor tunneb Medeiale kaasa.

Medeia jutustab koorile Iasoni kunagisest armastusest, tema truudusemurdmisest ja soovist abielluda Kreoni tütreaga. Ta otsustab Iasonile kätte maksta ja saata lastega printsessile mürgitatud kingitused, seejärel aga kavatseb tappa ka lapsed... Koori anumised on asjatud, Medeia on kindel oma hirmsas kavatsuses. Ta saadabki printsessile kingitused.

Koor nutab ja ahastab.

Siseneb käskjalg. Ta jutustab Kreoni ja printsessi piinarikkast surmast, keda olid mürgitanud Medeia kingitused. Medeia mõistab, et lapsi ootab selle teo eest julm karistus, kuid ta ei taha, et võõrad käed puudutaksid neid. Ta tapab lapsed ise... Koori haarab õudus.

Ilmub Iason. Ta on erutatud laste saatuse pärast ja tahab neid päästa. Kuid on hilja...

Medeia on lapsed surmanud. Iason neab teda. Medeia võidurõõmutseb — ta sai Iasonile lüüa kõige rängema haava ning päästa ennast häbist.

* * *

Traagilisemaiks traagikute seas on nimetanud Aristoteles Euripidest (480—406 e. m. a.)

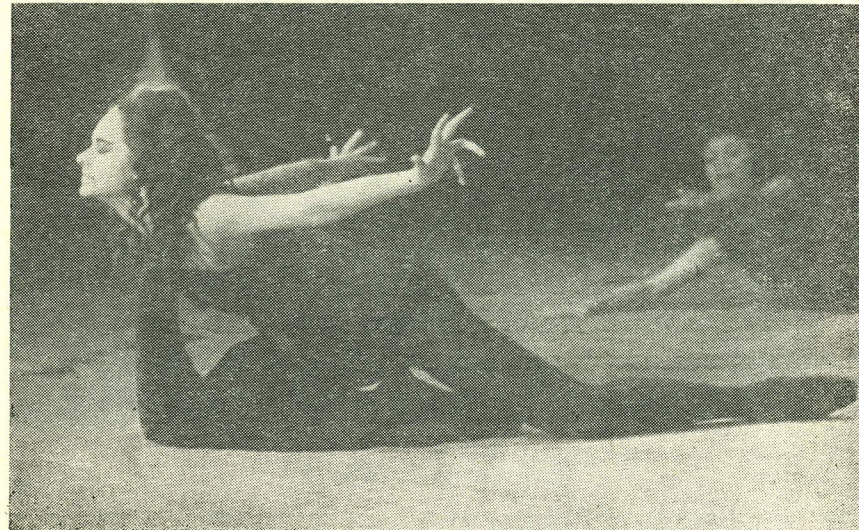
«Medeia» süžee amendas Euripides müütide tsüklist, mis käsitleb argonautide teemat. Iason, taotledes kuldvillakut kauges ja barbaarses Kolchises, saavutas selle tänu Kolchise tsaari tütre Medeia armastusele. Reetnud kodu, põgenedes koos Iasoniga, hüljanud kõik oma armastuse nimel, on Medeial ülim ja jäägitu õigus nõuda Iasonilt truudust püha-dele vannetele.

Ning kohutav oma ebaloomulikkuses (ja loomulik oma kohutavuses!) on Medeia kättemaks, kui Iason siiski murrab vande. Iasoni väiklane egoism pörkub kokku Medeia võimsalt kirgliku ja jäägitult anduva natuuriga. Maa ilma ebasiirus pörkub kokku isiksuse absoluutse usuga. Selles kokkupörkes hukuvad Medeia ja Iasoni lapsed. Ema tapab nad!

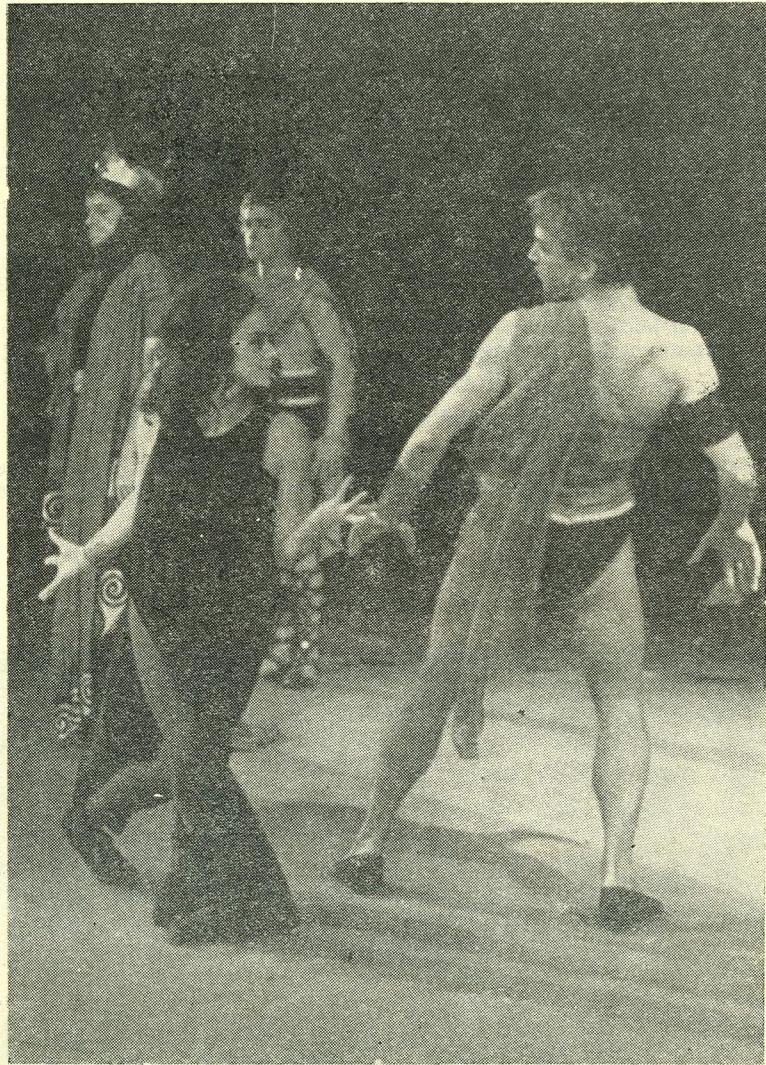
Raske on leida maailmaliteratuuris julmemat ja samal ajal nii tohult kannatavat kangelannat. Õigustada Medeiat ei suuda ei Euripides, ei koor — see antiikdraama alaline kangelane, omapärane kohtumõistja, prokurör ja advokaat.

«Medeia» lõppedes koor vaikib, haaratuna õudusest. Esmakordselt ei langeta ta oma otsust.

Euripidise «Medeia» ja S. Barberi samanimeline ballett sunnib meid järele mõtlema taoliste igaveste moraalmõistete üle nagu kohus ja ausus, inimliku kannatuse üle.

Medeia — Tiiu Randviir

Stseen balletist «Medeia»

DAPHNIS ja CHLOÉ

(M. Fokini libreto)

Osalised:

Daphnis	Herman Gorohovnikov Endrik Kerge Jüri Lass
Chloé	Eesti NSV teen. kunstnik Tiiu Randviir Tatjana Maiste Tamara Soone
Dorcon	Väin Aren Juris Žigurs
Lycénion	Svetlana Balojan Larissa Kaur Juta Lehiste Natalia Tkatševa
Bryaxis	Väino Aren Juris Žigurs
Paan	Ülo Truusa Johannes Viirg
Kolm nümfi	Svetlana Balojan Larissa Kaur Aimi Rumessen Helga Ojalo Aigi Rüütel Natalia Tkatševa Juta Lehiste Tatjana Maiste Tamara Soone

Balleti «Daphnis ja Chloé» libreto on loodud Longuse samanimelise jutustuse põhjal. Jutustuse kirjutamise aega pole täpselt suudetud kindlaks teha (versioonid kõiguvad II ja III saj. vahel), kuid oma teema ja mõtte üldnimikkuse ning kunstilise täiuslikkusega on «Daphnis ja Chloé» ammu ületanud ajastu piirid. Väga iseloomulikult kõlab Goethe poolt jutustusele antud hinnang: «teda tuleb lugeda iga aasta, et õppida temalt ja uuesti tunda tema ilu».

Balletis «Daphnis ja Chloé» ei ole peaarõhk pandud mitte süzeelisele arengule (mis ka jutustuses on kõrvaline), vaid ennekõike on püütud edasi anda antiikmaailma kordumatust ja alati võluvast atmosfääri.

LÜHIKE SISUSELETUS

Suveõhtu. Nümfisallu on kogunenud karjused, et ülistada rituaalses tantsus metsade ja salude jumalust — kitsejalgset Paani.

Tantsukeeris, täis nakatavat elulööma ja varjatud kirge, on tõmmanud